

Naturvårdsverket har inventerat möjliga lösningar för att effektivisera och samordna övervakningen av oljeutsläpp till havs som en del av förebyggande oljeskydd inom svenskt territorialvatten och svensk ekonomisk zon.

Naturvårdsverket konstaterar:

- ☐ att Östersjön på grund av sitt instängda läge, sitt kalla vatten och sina speciella fauna och flora utgör ett särskilt känsligt område för belastning av olja,
- ☐ att Östersjön är utpekad som ett Special Area enligt MAEPOL vilket innebär särskilt stränga regler avseende hantering av olja,
- ☐ att antalet oljeutsläpp ökar i Östersjöområdet trots gällande regelverk,
- ☐ att de flesta utsläppen är små och sker utan upptäckt och straffpåföljd,
- ☐ att samarbetet mellan berörda myndigheter vad gäller övervakning och kontroll samt uppföljning av gällande regler kan effektiviseras,
- ☐ att som ett led i åtgärderna för att minska oljeutsläppen beslut har tagits inom Helsingforskommission om ett samarbete i Östersjöregionen för uppbyggnad, utveckling och harmonisering av mottagningssystem och avgifter för att lämna restolja i hamnarna.

Naturvårdsverket anser att:

En effektivare övervakning leder till:

- ☐ Bättre beslutsunderlag för aktuellt ledningsorgan
- ☐ Snabbare och säkrare insats
- ☐ Bättre uppföljning och lägre totalkostnad för insatsen
- ☐ Ökade möjligheter att identifiera skadevällaren och beivra brott mot gällande miljölagstiftning
- ☐ Möjligheter till samutnyttjande av informationen för olika syften, både nationellt och internationellt
- ☐ Nya möjligheter avseende strategi och taktik

Naturvårdsverket föreslår att:

Kustbevakningen i samråd med Räddningsverket, Rikspolisstyrelsen, Tullen, Försvarmakten, Naturvårdsverket, försäkringsbolag samt experter på radar- och signalspaning får i uppdrag att ta fram underlag för att effektivisera övervakningen av olja till havs med beaktande av de förslag som Naturvårdsverket redovisar i denna rapport. i underlaget skall framgå:

- Vilka krav som ska ställas på övervakningen av olja till havs (rumslig och tidsmässig täckning, minsta storlek på utsläppt olja som ska kunna observeras etc).
- Specifikation på den teknik och de kostnader som behöver användas för att uppfylla ovanstående krav. Särskilt bör utredas möjligheterna att utveckla en oljesensor som kan utnyttjas i försvarsmaktens befintliga tornradarstation och/eller andra plattformar.
 - En översyn av tillgängliga civila och militära spaningsresurser som kan användas för övervakning av olja till havs och som möjliggör ett optimalt samutnyttjande av informationen av flera myndigheter.
- Förslag till hur en direkt samverkan kan ske mellan den operativa övervakaren (Kustbevakningen) och åklagarmyndigheten med syfte att minska tidsfaktorn och att möjliggöra en effektiv handläggning av misstänkta miljöbrott samt att förbättra den nationella rapporteringen av oljespill.
- Vilka krav på dokumentation och/eller bevis som ställs av försäkringsbolag och oljeskadefonder för möjliggöra ekonomisk kompensation.
- Förslag till finansiering av ett samordnat övervakningssystem för oljespill till havs med beaktande av principen att förorenaren (sjöfarten) skall stå för huvuddelen av kostnaderna.